

WOJEWODA WIELKOPOLSKI

NP-III.4131.1.299.2024.7

Poznań, 25 września 2024 r.

P.W.O. - RD
UPZD: VI.105
Urząd Miejski Borku Wlkp.
Wpl 25.09.2024
Ldz 6185 2024
Znak sprawy
Zal _____ Podpis _____

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609 ze zm.)

orzekam

nieważność uchwały nr V/25/2024 Rady Miejskiej Borku Wlkp. z dnia 4 września 2024 r. w sprawie regulaminu przyznawania nagród Burmistrza Borku Wielkopolskiego w ramach Lokalnego programu wspierania edukacji uczniów - ze względu na istotne naruszenie prawa.

Uzasadnienie

W dniu 4 września 2024 r. Rada Miejska Borku Wlkp. podjęła uchwałę nr V/25/2024 w sprawie regulaminu przyznawania nagród Burmistrza Borku Wielkopolskiego w ramach Lokalnego programu wspierania edukacji uczniów, dalej jako „uchwała”.

Uchwałę podjęto na podstawie „art. 18 ust. 2 pkt. 14a ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609 ze zm.) oraz art. 90t ust. 1 pkt. 2 oraz ust. 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2024 r. poz. 750 ze zm.)”.

Uchwała została doręczona Wojewodzie Wielkopolskiemu w dniu 5 września 2024 r.

Dokonując oceny zgodności z prawem przedmiotowej uchwały, organ nadzoru stwierdził, co następuje:

Jak stanowi art. 90t ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2024 r. poz. 750 ze zm.), dalej jako „ustawa”, jednostki samorządu terytorialnego mogą tworzyć regionalne lub lokalne programy: 1) wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży; 2) wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży. Zgodnie z treścią ust. 4 powołanego powyżej przepisu: "W przypadku przyjęcia programów, o których mowa w ust. 1, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego określa szczegółowe warunki udzielania pomocy dzieciom i młodzieży pobierającej naukę na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego bez względu na miejsce zamieszkania, formy i zakres tej pomocy, w tym stypendia dla uzdolnionych uczniów oraz tryb postępowania w tych sprawach, uwzględniając w szczególności przedsięwzięcia sprzyjające eliminowaniu barier

edukacyjnych, a także osoby lub grupy osób uprawnione do pomocy oraz potrzeby edukacyjne na danym obszarze".

Oceniana uchwała stanowi akt prawa miejscowego. Zasada praworządności wyrażona w art. 7 w zw. z art. 94 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm.) wymaga, żeby materia regulowana wydanym aktem normatywnym wynikała z upoważnienia ustawowego i nie przekraczała zakresu tego upoważnienia. Uchwała nie powinna zatem wykraczać poza zakres delegacji ustawowej zawartej w art. 90t ust. 4 ustawy, ale także nie może pominąć żadnego z elementów wskazanych w tym przepisie. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego jest bowiem zobowiązany do wyczerpania zakresu upoważnienia ustawowego, poprzez uregulowanie wszystkich kwestii uznanych przez ustawodawcę za istotne, a uregulowanie to musi być dokonane w sposób kompleksowy, a zarazem precyzyjnie i konkretnie. Niewypełnienie tego obowiązku musi skutkować stwierdzeniem istotnego naruszenia prawa, a w konsekwencji prowadzić do uznania nieważności uchwały w całości.

W § 2 ust. 4 uchwały rada postanowiła: „Indywidualna wysokość nagrody uzależniona jest od kwoty ustalonej na ten cel w budżecie Gminy Borek Wielkopolski na dany rok i liczby uczniów spełniających warunki do jej uzyskania".

W ocenie organu nadzoru, rada nie wypełniła delegacji ustawowej wynikającej z treści art. 90t ust. 4 ustawy. Rada nie określiła bowiem zakresu przyznanej pomocy - czy jest to pomoc pieniężna czy rzeczowa oraz jej zakresu, pod pojęciem którego mieści się także wysokość pomocy pieniężnej, odsyłając w tym względzie jedynie do zapisów uchwały budżetowej. Organ nadzoru podziela w tym zakresie stanowisko WSA w Olsztynie wyrażone w wyroku z 6 lipca 2021 r., II SA/OI 248/21, LEX nr 3204600, według którego: „Brzmienie art. 90t ust. 4 u.s.o. wskazuje, że to organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego określa szczegółowe warunki, formy i zakres pomocy oraz tryb postępowania w tych sprawach. Zatem to do wyłącznej kompetencji rady gminy należy określenie wszelkich warunków, od spełnienia których zależeć będzie skuteczne przyznanie stypendium dla zdolnego ucznia oraz ustalenie porządku jego przyznawania, rozumianego jako system działań, uwzględniający określoną kolejność i hierarchię uzależnionych wzajemnie zdarzeń. Ponadto, art. 90t ust. 4 u.s.o. wskazuje, że to rada ustala, czy będzie to pomoc pieniężna, czy rzeczowa oraz jej zakres, pod pojęciem którego mieści się także wysokość pomocy pieniężnej".

Mając na względzie charakter stwierdzonego powyżej naruszenia prawa, polegającego na niewypełnieniu delegacji ustawowej zawartej w art. 90t ust. 4 ustawy, w ocenie organu nadzoru zachodzi konieczność stwierdzenia nieważności uchwały w całości.

Analiza uchwały wskazuje, że Rada Miejska Borku Wielkopolskiego nieprawidłowo określiła zakres przedmiotowy i podmiotowy tej uchwały.

W § 2 ust. 1 uchwały rada postanowiła: „Nagrody Burmistrza Borku Wielkopolskiego mogą uzyskać uczniowie: 1) szkół podstawowych od klasy czwartej do ósmej pobierających naukę w szkołach prowadzonych przez Gminę Borek Wielkopolski; 2) Branżowej Szkoły I stopnia w Borku Wlkp.; 3) zamieszkali na terenie gminy Borek Wielkopolski i uczęszczający do szkół ponadpodstawowych o uprawnieniach szkół publicznych, kończących się egzaminem maturalnym".

W ocenie organu treści: § 2 ust. 1 pkt 1 w zakresie zwrotu: „w szkołach prowadzonych przez Gminę Borek Wielkopolski” oraz § 2 ust. 1 pkt 2 istotnie naruszają prawo. Pokreślić należy, że dla Branżowej Szkoły I Stopnia w Borku Wielkopolskim organem prowadzącym jest Gmina Borek Wielkopolski (Statut Branżowej Szkoły I stopnia w Borku Wielkopolskim § 1 ust. 7).

Mając na uwadze powyższe organ nadzoru wskazuje, że uchwała obejmuje swym zakresem wyłącznie dzieci i młodzież pobierających naukę w szkołach podstawowych oraz w Szkole Branżowej I stopnia w Borku Wielkopolskim, dla których organem prowadzącym jest Gmina Borek Wielkopolski.

Ponadto na podstawie w § 2 ust. 1 pkt 3 rada określiła, że „Nagrody Burmistrza Borku Wielkopolskiego mogą uzyskać uczniowie (...) zamieszkałi na terenie gminy Borek Wielkopolski i uczęszczający do szkół ponadpodstawowych o uprawnieniach szkół publicznych, kończących się egzaminem maturalnym” i tym samym uchwała obejmuje tylko uczniów szkół ponadpodstawowych zamieszkujących na terenie Gminy Borek Wielkopolski.

Z treści art. 90t ust. 4 ustawy wynika jednak, iż tego typu stypendia winny być kierowane do dzieci i młodzieży pobierających naukę na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego bez względu na ich miejsce zamieszkania oraz bez względu na podmiot prowadzący szkołę. Tym samym tego typu uchwała winna być kierowana nie tylko do dzieci i młodzieży szkół, dla których organem prowadzącym jest Gmina Borek Wielkopolski oraz młodzieży zamieszkującej na terenie Gminy Borek Wielkopolski. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gliwicach w wyroku z 18 marca 2021 r., III SA/GI 63/21, CBOSA, wskazał: „Ustawodawca nie wprowadził zróżnicowania na organ prowadzący szkołę, do której uczęszcza uczeń. Ustawa nie różnicuje placówek oświatowych na szkoły prowadzone przez daną gminę (tzw. szkoły publiczne) i szkoły, których nie prowadzi dana gmina (czyli szkoły prywatne i inne szkoły publiczne – nie prowadzone jednak przez gminę). Z pomocy korzystać mają uczniowie szkół działających na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego bez względu na ich miejsce zamieszkania. Z regulacji ustawowej wynika, że nie jest istotne miejsce zamieszkania danego ucznia, lecz jedynie fakt, że pobiera naukę w szkole na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego. W konsekwencji, uchwała programowa nie może wyłączyć uczniów szkół niepublicznych (prywatnych) a także publicznych szkół niesamorządowych. Uczniowie ci bowiem z mocy ustawy znajdują się w kręgu podmiotów uprawnionych do otrzymania pomocy wynikającej z programu w formie stypendium. Pomoc ta jest udzielana po spełnieniu dodatkowych wymogów, określonych przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego przy uwzględnieniu potrzeb edukacyjnych na danym obszarze”. Podobnie wypowiedział się w przedmiotowej sprawie Wojewódzki Sąd Administracyjny w Olsztynie w wyroku z 29 czerwca 2021 r., II SA/OI/289/21, CBOSA: "Z regulacji art. 90t ust. 1 pkt 2 u.s.o. oraz art. 90t ust. 4 u.s.o. wynika, że organ jednostki samorządu terytorialnego ma prawo tworzyć program wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży (...). Jedynym kryterium przy tworzeniu takiego programu, przewidzianym przez ustawodawcę, jest kategoria posiadania przez ucznia cechy uzdolnienia. Wynika z tego, że intencją ustawodawcy jest zapewnienie pomocy uczniom uzdolnionym. Program wsparcia powinien być ustalony w taki sposób, żeby zapewnić pomoc uczniom uzdolnionym - wszystkim uczniom pobierającym naukę na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego bez względu na miejsce zamieszkania ucznia, jak też bez względu na organ prowadzący szkołę".

Biorąc pod uwagę powyższe, należało orzec jak w sentencji.

al. Niepodległości 16/18, 61-713 Poznań, tel. 61-854-14-51, fax. 61-854-18-36

www.poznan.uw.gov.pl, e-mail: np@poznan.uw.gov.pl

www.obywatel.gov.pl, infolinia tel. 222 500 117

Pouczenie

1. Stwierdzenie nieważności uchwały, zgodnie z art. 92 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, wstrzymuje jej wykonanie z mocy prawa w zakresie objętym stwierdzeniem nieważności, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.

2. Niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze może być zaskarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z powodu niezgodności z prawem w terminie 30 dni od daty jego doręczenia, za pośrednictwem Wojewody Wielkopolskiego.

Wojewoda Wielkopolski
(-) Agata Sobczyk
(dokument podpisany elektronicznie)

Otrzymują:
Rada Miejska Borku Wielkopolskiego
Burmistrz Borku Wielkopolskiego